

УДК: 336

Рубченко Ангеліна

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МЕТОДИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Rubchenko Angelina

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

METHODS OF ECONOMIC ACTIVITY ANALYSIS

Господарська діяльність – це систематична діяльність суб'єктів господарювання, спрямована на виробництво товарів, надання послуг, обіг ресурсів і товарів, а також інші економічні операції з метою отримання прибутку. Щоб вона досягла ефективного розвитку потрібно провести економічний аналіз. Вивчення методів аналізу господарської діяльності підприємства є важливим, оскільки воно сприяє покращенню прийняття рішень на основі об'єктивних даних, ефективному управлінню ресурсами, виявленню та управлінню ризиками, а також підвищенню конкурентоспроможності підприємства за рахунок аналізу його сильних і слабких сторін в порівнянні з конкурентами. Це значуще в умовах розвитку ринкових засад в нашій економіці, які ускладнюють завдання для прийняття будь-яких рішень компанії,

В теперішніх умовах з урахуванням швидких змін в економіці, технологіях та ринкових умовах необхідно знати основи економічного аналізу господарської діяльності та його методи тому, що вивчення методів аналізу господарської діяльності є основою для компетентного управління, стратегічного планування та забезпечення стабільності та росту підприємства в сучасних економічних умовах.

Метод аналізу має свої особливості, такі як: практичність, адаптивність, гнучкість, системність, точність, повнота, зрозумілість, відкритість, об'єктивність, Метод реалізується через методику. Методологія – це набір аналітичних прийомів і правил вивчення економіки підприємств, які тією чи іншою мірою відповідають меті аналізу.

Прийоми аналізу господарської діяльності можна поділити на дві групи: якісні та кількісні. Кількісні методи часто використовуються для аналізу конкретних показників та вимірювання змін, тоді як якісні методи(індукція, дедукція, SWOT-аналіз) дозволяють отримати глибше розуміння контексту динаміки та особливості економічних явищ. В практиці аналізу ці два прийоми комбінують.

Найпоширенішими традиційними статистичними методами і прийомами, які використовуються в аналітичній обробці (переважно первинній обробці), є використання абсолютних і відносних величин:

Абсолютні величини в економічному аналізі відображають реальні числові значення певного показника без врахування інших факторів чи контексту. Це може бути конкретний обсяг продажів, сума витрат чи кількість працівників. Вони є основою для подальшого економічного аналізу.

Відносні величини - це величини, які дозволяють аналізувати та інтерпретувати абсолютні показники в контексті, робити порівняння між різними періодами, ринками чи підприємствами(наприклад, відсотки, коефіцієнти, індекси тощо). Вони є важливим інструментом для глибокого розуміння економічних явищ та процесів.

Середні величини – це інтермедіарні величини між абсолютними та відносними. Без розрахунку середніх значень неможливо досліджувати процеси та виявляти їх закономірності, вивчати явища на основі різноманітних сукупностей, вивчати явища зі змінною динамікою та зрозуміти центральні тенденції. Вони допомагають отримати більш комплексне розуміння даних, ніж абсолютні показники, і менш деталізоване, ніж відносні.

Порівняння є дуже поширеним методом аналізу. Це, звичайно, починає розв'язувати багато аналітичних завдань і визначає напрям аналітичних досліджень. Іншими словами, порівняння як метод дослідження зосереджується на спільних рисах і відмінностях одного показника від іншого (планових і фактичних показників, базових і фактичних показників, аналогічних показників минулих років і фактичних показників тощо) здійснюється шляхом порівняння з іншими показниками для визначення.

Метод групування використовується для класифікації даних чи об'єктів за певними однорідними ознаками чи критеріями. Це допомагає в зрозумінні структури даних та характеристик груп. Групування може використовуватись для сегментації ринку, аналізу продажів та інших аспектів економічного аналізу.

Балансовий метод дозволяє оцінити, як компанія фінансує свою діяльність, як розподіляються її активи, та як вони залучені в різні інвестиційні проекти. Тут порівнюються активи, пасиви та власний капітал. Наприклад, при оцінці ліквідності, аналізу капітальної структури, оцінці ефективності управління запасами тощо. Він є основою для багатьох рішень в управлінні підприємством.

Індексний метод аналізу використовується для вимірювання змін в різних економічних показниках, таких як ціни, витрати, обсяги виробництва, обороти тощо. Цей метод дозволяє аналізувати динаміку змін за певний період часу в порівнянні з базовим періодом.

Часто використовують статистичні методи та побудови таблиць. У таблицях аналізуємо: абсолютні показники, відносні, іншу вихідну інформацію, розрахункові показники, факторні показники, результативні, послідовні дії факторного аналізу, знаходимо баланс відхилень, зведені результати аналізу. Таблиці дозволяють зорганізувати інформацію таким чином, щоб було легко розуміти зв'язки, зробити порівняння та виявити закономірності.

Методи аналізу господарської діяльності підприємства є важливим інструментом для забезпечення його стійкості та конкурентоспроможності на ринку. Аналіз господарської діяльності допомагає управлінню підприємством приймати обґрунтовані рішення, стратегічно планувати та ефективно використовувати ресурси. Володіння прийомами і методами економічного аналізу дає низку переваг для індивіда, команди чи організації, забезпечуючи надійність та стабільність в сучасному бізнес-середовищі.

Список використаних джерел:

1. Корольок Т., Співак С., Ратинський В. Облік в управлінні підприємством в умовах цифрової економіки. *Галицький економічний вісник*. 2023. Том 85. №6. С. 88-96.
2. Корольок Т., Хомин П., Співак С. Особливості організації управлінського обліку в системі контролінгу. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 4 (83). С. 71-77.
3. Краузе О., Синькевич Н., Юрик Н. Економічний аналіз та контроль кризових явищ у діяльності підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2024. № 1. С. 14-24. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/?art=1254>
4. Синькевич Н.І. Економічний аналіз: конспект лекцій. URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/24763/1/Ekonomichnyj_analiz_konspekt.pdf&ved=2ahUKEwjnnPCi0ZuGAXUgQvEDHTyODcw4ChAWegQICxAB&usg=AOvVaw395o2H2fCk1IzBQzRMQ-N9